

P r o p o z í c i e

okresná súťažná prehliadka v umeleckom prednese poézie a prózy
a v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie

63. HVIEZDOSLAVOV KUBÍN

Hlavný organizátor: Hornozemplínske osvetové stredisko vo Vranove nad Topľou

Termín: **30.3.2017 – I. – III. Kategória**

31.3.2017 – IV. kategória – stredné školy

Miesto: Hornozemplínske osvetové stredisko Vranov nad Topľou

Poslanie súťažnej prehliadky

Hviezdoslavov Kubín je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v oblasti umeleckého prednesu a divadiel poézie. Recitátori a kolektívy svojím repertoárom a interpretáciou hlbšie spoznávajú literárne hodnoty a zoznamujú s nimi širšiu verejnosť. Jednotlivé stupne prehliadky prehlbujú literárne poznanie, tvorivosť, kultivujú jazyk, reč, pestujú vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote.

Súťaž výrazne prispieva k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov a študentov v oblasti umeleckého slova, vedie ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňuje ich záujem o sebazvedľovanie, prispieva k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času, vytvára podmienky pre úspešnú prezentáciu týchto aktivít aj na iných kultúrnych podujatiach. Súťaž umožňuje kultúrnym a pedagogickým pracovníkom využívať poznatky zo súťaže na skvalitnenie kultúrneho života v regiónoch a výchovno-vzdelávacieho procesu detí a mládeže.

Okresná súťažná prehliadka v detskom a umeleckom prednese a v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie vytvorí priestor na prezentáciu, vzájomnú konfrontáciu a inšpiráciu pre všetkých záujemcov o túto činnosť.

Priebeh súťaže

Kategorizácia účastníkov

Súťaž je viacstupňová a môže sa jej zúčastniť každý neprofesionálny recitátor, záujemca o umelecký prednes a neprofesionálne kolektívy, ktoré inscenujú literárne texty.

Súťaž sa rozdeľuje na:

A) súťaž jednotlivcov

prednes detí

I. kategória (žiaci 2. – 4. roč. základných škôl)

II. kategória (žiaci 5. – 6. roč. ZŠ a prímy – 1. ročníka osemročných gymnázií,

III. Kategória (žiaci 7. – 9. ročníka ZŠ a sekundy, tercie, kvarty – 2. – 4. ročníka osemročných gymnázií)

prednes mládeže

IV. kategória – žiaci stredných škôl, 5. – 8. ročníka osemročných gymnázií a ostatná nevysokoškolská mládež do 19 rokov vrátane (záväznosť vekovej hranice je platná k termínu konania základného kola)

prednes dospelých

V. kategória – študenti vysokých škôl bez ohľadu na vek a občania od 20 rokov (záväznosť vekovej hranice je platná k termínu súťaže základného, resp. východiskového kola).

Vo všetkých kategóriách sa súťaží **osobitne v prednese poézie a v prednese prózy**.

B) súťaž kolektívov

I. kategória -detských recitačných kolektívov a divadiel poézie s priemerným vekom účinkujúcich členov súboru do 15 rokov

II. kategória – divadiel poézie a recitačných kolektívov s priemerným vekom účinkujúcich členov súboru nad 15 rokov

Podmienky účasti v súťaži

1. Súťaž sa koná v slovenskom jazyku.

2. Podmienkou účasti jednotlivcov i kolektívov je predloženie textu prednesu s uvedením autora a prekladateľa, alebo scenára inscenácie s uvedením autorov a prekladateľov textov a zostavovateľa scenára organizátorom súťaže.

3. **Časový limit pre detský prednes poézie je 5 minút a prózy 6 minút v I. a II. kategórii, pre prednes poézie 6 minút a prednes prózy 8 minút v III. kategórii. Poézia 8 a próza 10 minút – to sú časy pre IV. a V. kategóriu.**

4. Recitátor, ktorý získal umiestnenie na celoslovenských kolách iných recitátorských súťaží (Rozprávkové vretienko, Šaliansky Matko, Beniakové Chynorany, Vansovej Lomnička, Timravina studnička a ďalšie), nastupuje do celoslovenskej súťaže v detskom a umeleckom prednese s novým textom. Za prednesy textov, s ktorými recitátor získal umiestnenia v iných celoslovenských súťažiach, má organizátor právo recitátora zo súťaže vylúčiť.

Spôsob hodnotenia súťaže

1. Organizátor súťaže zostavuje pre objektívne hodnotenie súťažiacich odbornú porotu v rozsahu 3 členov.

2. Pri zostavovaní odborných porôt organizátor súťaže dbá na objektívnosť a korektnosť každého člena poroty. Členmi poroty by nemali byť pedagógovia a lektori, ktorí súťažiacich recitátorov pripravovali. V prípade, že sa tak stane, je potrebné dbať, aby sa dodržiavali objektívne a spravodlivé kritériá pri udeľovaní cien.

3. Organizátor zabezpečí pre členov odbornej poroty možnosť dôkladnej prípravy na hodnotiacu prácu – zabezpečením textov recitátorov pred začiatkom súťaže a možnosťou priameho vypočutia všetkých recitátorov.

4. Organizátori prehliadok udeľujú spravidla diplomy a ceny za 1., 2. a 3. miesto na základe návrhu odbornej poroty. Tento systém udeľovania cien a výberu najlepších recitátorov do vyššieho stupňa súťaže nemusí byť jediný, organizátori si môžu zvoliť vlastný model oceňovania. Pri udeľovaní 1., 2. a 3. miesta na školských, obvodných a okresných kolách súťaže môže byť udelené len jedno 1. miesto.

5. Do vyššieho kola súťaže postupuje v jednej kategórii automaticky len jeden recitátor (spravidla z 1. miesta).

6. Organizátori nižšieho kola súťaže však majú právo navrhnúť vynikajúcich recitátorov (kolektívy) aj z nižšieho miesta. Organizátor vyššieho kola rozhodne podľa svojich možností a koncepcie, či návrh je možné prijať alebo nie.

7. Z krajských súťaží vyberá programová rada do celoslovenskej súťažnej prehliadky v detskom a umeleckom prednese a v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie spravidla z 1. miest (v prípade vysokej umeleckej úrovne aj nižších miest) na celoslovenskú prehliadku recitátorov I. – III. kategórie. V prípade nižšej dramaturgickej alebo umeleckej úrovne výkonov do programu nemusia byť vybratí všetci recitátori z 1. miest. Recitátorov navrhuje krajská odborná porota a ich výber potvrdí programová rada celoslovenskej prehliadky na základe umeleckých požiadaviek celoštátneho podujatia.

8. Organizátori jednotlivých stupňov súťaže zabezpečia pre recitátorov udelenie diplomov a podľa svojich možností aj udelenie cien, pričom školské zariadenia sa pri ich udeľovaní riadia Smernicou MŠ SR č. 537/2000-7, § 6, ods. 5, kultúrne zariadenia možnosťami svojich financií.

Práva a povinnosti súťažiacich

1. Kolektívy a jednotlivci sa prihlasujú v regionálnych osvetových strediskách, pod ktoré územne patria, resp. ktoré organizujú okresné (regionálne, resp. krajské) postupové prehliadky.

2. Za dodržanie regulárnych pravidiel pri zaradení recitátorov do východiskového kola zodpovedá organizátor tohto kola.

3. Recitátor prechádza všetkými stupňami súťaže s tým istým textom, ktorý predkladá organizátorom súťaže.

4. Recitátor je povinný prednášať text naspamäť.

5. Recitátori, ktorí sa zúčastnili na celoslovenskej prehliadke Hviezdoslavov Kubín, majú právo nastúpiť v nasledujúcom roku súťaž v krajskom kole, ak nemia vekovú súťažnú kategóriu. Recitátori, ktorí sa zúčastnili krajského kola súťaže, majú právo v nasledujúcom roku nastúpiť do súťaže na okresnej prehliadke, ak nemia vekovú súťažnú kategóriu. V prípade zmeny vekovej súťažnej kategórie začínajú súťaž v základných kolách.

Finančné zabezpečenie súťaže

1. Hlavný organizátor súťaže finančne zabezpečuje: honoráre predsedov porôt, vecné ceny a diplomy.

2. Vysielajúca organizácia, resp. účastník sám hradí cestovné a obed pokiaľ si ho vopred objedná.

HODNOTIACE KRITÉRIÁ V DETSKOM A UMELECKOM PREDNESE

Dramaturgická príprava predlohy

- vhodnosť výberu textu veku a typu recitátora,
- myšlienková a umelecká náročnosť predlohy,
- originalita a objavnosť predlohy,
- správne pochopenie obsahu a zmyslu textu,
- rozbor, členenie a úprava predlohy,
- vystihnutie žánrových a štýlových osobitostí textu,
- aktuálny výklad recitovaného textu

Tvorivosť a osobnostný prístup recitátora

- schopnosť vnútorného videnia a cítenia recitátora,
- schopnosť vytvorenia vzťahu, názoru a postoja k textu,
- hlasová a rečová technika recitátora,
- originalita a kultivovanosť rečového prejavu a vystupovania,
- tvorivá práca s recitátorskými výrazovými prostriedkami,
- funkčnosť použitia slovných a mimoslovných prostriedkov,
- výstavba, gradácia a pointovanie prednesu,
- miera rozumovej a citovej účasti na prednese

Pôsobivosť prednesu na poslucháča

- zacielenosť na poslucháča a kontakt s ním,
- presvedčivosť interpretácie,
- pôsobenie recitátora ako osobnosti,
- originálnosť recitátora a jeho výkonu

HODNOTIACE KRITÉRIA RECITAČNÝCH KOLEKTÍVOV A DIVADIEL POÉZIE

DRAMATURGIA

- vhodnosť témy a predlohy pre kolektív
  - vek,
  - sociálne a kultúrne zázemie,
  - špecifickosť kolektívu;
- myšlienková a umelecká náročnosť predlohy;
- originalita, novosť a objavnosť predlohy;
- spracovanie literárnej predlohy do scenára
  - rešpektovanie témy, formy a špecifickosti literárnej predlohy,
  - vystihnúť obsahových, žánrových a štýlových osobitostí textu,
  - vystihnúť aktuálnosti obrazov, myšlienok či formy textu,
  - členenie na party;
- uplatnenie dramatických zákonitostí pri tvorbe scenára;
- harmónia literárnosti a dramatickosti v scenári;
- pochopenie obsahu a zmyslu predlohy a scenára;
- aktuálnosť predlohy a scenára;
- dramaturgické a pedagogické zámery a ciele, ich naplnenie v scenári

JAVISKOVÉ STVÁRNENIE

- jasnosť a cieľ režijnej koncepcie;
- zreteľnosť myšlienково-poetických rovín a javiskových obrazov;
- členenie, charakter výstavby a tempo rytmus inscenácie;
- hlasová a výrazová úroveň interpretov
  - technika hlasu a reči jednotlivcov a zboru,
  - čistota, výraz, plasticosť sólových interpretov a zboru,
  - charakteristika, vzťahy, funkcie jednotlivcov a zboru,
  - tempo, rytmus, kompaktnosť interpretačného kolektívu;
- pohybové, prípadne choreografické spracovanie inscenácie
  - charakter, cieľ, funkčnosť, nápaditosť pohybu a choreografie vo vzťahu k téme a dramaturgicko-režijnému cieľu,
  - pohybová úroveň a technika interpretov, realizácia javiskových a choreografických foriem;
- výtvarné spracovanie inscenácie
  - výber, charakter a funkčnosť hmotného (výtvarného) materiálu vo vzťahu k téme, scenáru a k dramaturgicko-režijnej koncepcii;
  - estetika farieb a tvarov v kostýmovaní a scénografii, výtvarný štýl inscenácie,
  - pohyb výtvarného materiálu na scéne, jeho funkčnosť, obrazotvornosť a technická presnosť;
- koexistencia a súhra všetkých javiskových zložiek

ZAMERANOSŤ NA DIVÁKA

- komunikatívnosť inscenácie s divákom;
- súhra slovného, poetického a dramatického v inscenácii;
- originálnosť a jedinečnosť inscenácie.